

İ.Ü.Fen Fakültesi Matematik Bölümü 12.04.2016
Diferansiyel Denklemler II / Arasınav Soruları

Yrd.Doç.Dr.Serkan İLTER / İ.Ü. Matematik
Süre: **70'** BAŞARILAR..

Ad-Soyad:

Numara:

İmza:

$$Ay''' + By'' + Cy' + Dy = f \quad \dots(1)$$

denklemi göz önüne alınsın. Aksi söylenmediği sürece sorularda $A \neq 0$ olarak düşünülecektir.

SORU 1. (60p) Aşağıdaki şıklarından yalnızca **dört tanesini seçerek** yapınız!

(a) $A = x^2 - x$, $B = \cos x$, $C = x$, $D = 0$ $f(x) = \sqrt{1-x}$ şeklinde (1) denkleminin “ $y(x_0) = 1, y'(x_0) = 2, y''(x_0) = 3$ ” başlangıç koşulunu sağlayan çözümünün bulunması problemi göz önüne alınsın. $x_0 = \frac{1}{2}$, $x_0 = 1$ noktaları için ayrı ayrı çözümün varlığı ve tekliği hakkında ne söylenebilir? Yalnızca V.T. Teoremlerinden yararlanarak açıklayınız.

(b) $y = \cos^2 x$ çözümünü sağlayan, (1) formunda homojen bir denklem belirleyiniz.

(c) Hepsi birbirinden farklı y_1, y_2, y_3 fonksiyonlarının (1) formunda homojen denklemin çözümleri oldukları düşünölsün. $y = c_1y_1 + c_2y_2 + c_3y_3$ çözümler ailesi: denklemin genel çözümü olabilir mi? $W(y_1, y_2) = 0$ ve $W(y_1, y_2) \neq 0$ durumları için ayrı ayrı cevaplayınız.

(d) $4x^2y'' + 12xy' + y = 0$ denkleminin genel çözümünü bulunuz.

(e) $A = 0$, $B = 1 + x \tan x$, $C = -x$, $D = 1$ şeklinde (1) formunda homojen denklem ve bu denkleminin bir $y_1 = 2x$ özel çözümü verilsin. Denklemin genel çözümünü bulunuz.

(f) (1) denkleminin: üç tane denklemden oluşan, üç-bilinmeyenli, normal formda lineer denklem sistemi şeklinde ifade edilebileceğini gösteriniz.

Açıklamalar: “(d) için: Dönüşüm kullanacaksanız, dönüşüm sonrası türevlerin çıkarılışlarını yapınız, ezbere kullanma hakkınız yok”.

SORU 2. (20p) $(x + y')y''' - (1 + y'')^2 = 0$ denkleminin genel çözümünü bulunuz.

SORU 3. (20p) $y''' + 2y'' + y' + 1 = 0$ denkleminin bir özel çözümünü: sabitlerin değişimi yöntemini kullanarak belirleyiniz.

Açıklamalar: Ara işlemlerde kolaylık açısından, 3.mertebe için derste verilen şablondan yararlanabilirsiniz.

UYARI: Soru 1 de seçimli sorular dikkate alınmadan istenenden fazla soruya uğraşırsanız (*cevap kağıdınızda, soruyla ilgili üzeri karalanmadan bulunan her yazım uğraş kabul edilecektir*), ilgili sorunun puanlaması: çözdüğünüz her bir şık için 10 puan şeklinde olacaktır. Yöntem belirtilen sorular için: farklı yöntemler ile çözüm denemeleri değerlendirme dışı olacaktır. Çözümlerinizi yüksek puan almayı hedefliyorsanız: cevaplarınızın gerekçeleri ile birlikte doğru olması gerekliliğini unutmayınız.

Not: Çıkışta Soru Kağıtları da Teslim Edilecek

Ad-Soyad:

Numara:

İmza:

$$Ay''' + By'' + Cy' + Dy = f \quad \dots(1)$$

denklemi göz önüne alınsın. Aksi söylenmediği sürece sorularda $A \neq 0$ olarak düşünülecektir.

SORU 1. (60p) Aşağıdaki şıklarından yalnızca **dört tanesini seçerek** yapınız!

(a) $A = x^2 - x$, $B = x$, $C = 0$, $D = \cos x$ $f(x) = \sqrt{1-x}$ şeklinde (1) denkleminin “ $y(x_0) = 1, y'(x_0) = 2, y''(x_0) = 3$ ” başlangıç koşulunu sağlayan çözümünün bulunması problemi göz önüne alınsın. $x_0 = \frac{1}{2}$, $x_0 = 0$ noktaları için ayrı ayrı çözümün varlığı ve tekliği hakkında ne söylenebilir? Yalnızca V.T. Teoremlerinden yararlanarak açıklayınız.

(b) $y = \sin^2 x$ çözümünü sağlayan, (1) formunda homojen bir denklem belirleyiniz.

(c) Hepsi birbirinden farklı y_1, y_2, y_3, y_4 fonksiyonlarının (1) formunda homojen denklemin çözümleri oldukları düşünölsün. $y = c_1 y_1 + c_2 y_2 + c_3 y_3 + c_4 y_4$ çözümler ailesi: denklemin genel çözümü olabilir mi? $W = 0$ ve $W \neq 0$ durumları için ayrı ayrı cevaplayınız.

(d) $2x^2 y'' + 6xy' + y = 0$ denkleminin genel çözümünü bulunuz.

(e) $A = 0$, $B = 1 + x \tan x$, $C = -x$, $D = 1$ şeklinde (1) formunda homojen denklem ve bu denkleminin bir $y_1 = -x$ özel çözümü verilsin. Denklemin genel çözümünü bulunuz.

(f) (1) denkleminin: üç tane denklemden oluşan, üç-bilinmeyenli, normal formda denklem sistemi şeklinde ifade edilebileceğini gösteriniz.

Açıklamalar: “(c) için: W ile kastedilen : $W = W(y_1, y_2, y_3, y_4)$ şeklinde Wronsky determinatıdır” ; “(d) için: Dönüşüm kullanıyorsanız, dönüşüm sonrası türevlerin çıkarılışlarını yapınız, ezbere kullanma hakkınız yok”.

SORU 2. (20p) $(x - y')y''' + (1 - y'')^2 = 0$ denkleminin genel çözümünü bulunuz.

SORU 3. (20p) $y''' + 2y'' + y' + 2 = 0$ denkleminin bir özel çözümünü: **sabitlerin değışimi yöntemini** kullanarak belirleyiniz.

Açıklamalar: Ara işlemlerde kolaylık açısından, 3.mertebe için derste verilen şablondan yararlanabilirsiniz.

UYARI: Soru 1 de seçimli sorular dikkate alınmadan istenenden fazla soruya uğraşırsanız (cevap kağıdınızda, soruyla ilgili üzeri karalanmadan bulunan her yazım uğraş kabul edilecektir), ilgili sorunun puanlaması: çözdüğünüz her bir şık için 10 puan şeklinde olacaktır. Yöntem belirtilen sorular için: farklı yöntemler ile çözüm denemeleri değerlendirme dışı olacaktır. Çözümlerinizi yüksek puan almayı hedefliyorsanız: cevaplarınızın gerekçeleri ile birlikte doğru olması gerekliliğini unutmayınız.

Not: Çıkışta Soru Kağıtları da Teslim Edilecek